

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 2014

Lijsttrekker: Wil de Vries-Kempes

GROENLINKS **WERKT**

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2014

GroenLinks Naarden
naarden-bussum.groenlinks.nl

@GroenLinks035

/GroenLinks035

tekst: Dries Bartelink en Wil de Vries-Kempes
drukwerk: WaldenRAPtoonIBussum

INHOUDSOPGAVE

GROENLINKS WERKT: RESULTATEN AFGELOPEN PERIODE	5
GROENLINKS WERKT: ONZE AGENDA	8
GROEN & DUURZAAM	10
WERKEND & ONDERNEMEND	14
SOCIAAL & VOORUITSTREVENDE	16
VEILIG & BEREIKBAAR	23
VITAAL & OPEN	27

JARENLANGE ERVARING EN NIEUW ELAN

GROENLINKS WERKT: RESULTATEN AFGELOPEN PERIODE

GroenLinks is sinds 1994 stap voor stap gegroeid van één naar vier raadszetels. 'Geef ons de vijf' – de titel van het laatste verkiezingsprogramma – werd werkelijkheid toen Wil de Vries-Kempes als wethouder toetrad tot het college van B&W waarin ook VVD en D66 vertegenwoordigd zijn. De vier GroenLinkers in de raad (van in totaal zeventien leden) en de wethouder met de portefeuille 'Bewonersparticipatie en Leefomgeving' zijn voortrekkers als het gaat om het meer en beter betrekken van inwoners bij gemeentelijke plannen die invloed hebben op wonen, werken en recreëren in de stad.

De overtuiging dat een meewerkende overheid betere prestaties levert dan een betuttelende overheid is breed aanwezig. Het vertrouwen dat het gemeentelijke bestuurders ook echt mens is om de inbreng van inwoners te betrekken bij hun besluiten, is nog wankel. Het leerproces om participatietrajecten goed in de vingers te krijgen, is een eind op streek, maar niet klaar. De woningbouwprojecten op het Storkterrein en de Keverdijk met ontoereikende beginspraak bewijzen dat. Reden om volop in te zetten op een vervolg van de in gang gebrachte verandering. GroenLinks staat daarvoor klaar.

Politiek gaat over samenleven en samenleven begint bij het gesprek over wat we willen. Naarden zit vol met mensen die iets willen, mensen die goed onderhouden groenstroken willen, mensen die schoolkinderen fietsles willen geven in hun eigen wijk, mensen die activiteiten aanbieden waardoor ouderen zich minder eenzaam voelen, mensen die naast hun gezin of baan sportteams willen coachen, mensen die de handen uit de mouwen willen steken en het zwerfvuil in hun buurt oprapen. GroenLinks is ook de partij van mensen die iets kunnen; vakmensen die werken aan oplossingen. GroenLinks heeft in de afgelopen jaren laten zien dat ze beschikt over politiek vakmanschap. Dat is belangrijk.

Als u uw badkamer wilt laten verbouwen, kiest u niet voor de man of vrouw met de grootste mond. En als iemand belooft uw badkamer van twee bij vier om te toveren in een subtropisch zwemparadijs, dan lacht u hem uit. U kiest liever voor een nuchtere tegelzetter of loodgieter die zijn vak verstaat. Waarom zou u in het stemhokje iets anders doen?

Het oplossen van ingewikkelde maatschappelijke kwesties zoals de fusie van Naarden met buurgemeenten, de toekomst van onze vestingwerken, de bouwplannen voor betaalbare woningen, het behoud van werkgelegenheid of een schone en veilige leefomgeving vraagt om samenspel.

Het gaat bijvoorbeeld om kunnen luisteren naar wat er toe doet, kennis hebben, kunnen onderhandelen, belangen afwegen, beslissingen durven nemen en daarnaar handelen.

Dat in de regionale pers de benaderbaarheid van het lokale bestuur wordt beschreven als 'nieuwe lente' is winst waaraan GroenLinks heeft bijgedragen. Op die lijn willen we doorgaan zodat het niet bij een incidenteel succes blijft.

Naast willen en kunnen, gaat het om doen. Er is in Naarden werk aan de winkel. Het rijk wil de vestingwerken, die tot de best bewaarde in de wereld behoren, onderbrengen in een toekomstige Nationale Monumenten Organisatie. Hoe dit ook afloopt, het mag er niet toe leiden dat de goede staat waarin de vestingwerken nu verkeren, verloren gaat. GroenLinks zal daarvoor vechten. Werk is er ook aan de winkel omdat Naarden de komende jaren zeker een miljoen euro moet bezuinigen. Dat grijpt misschien in op de toekomst van waardevolle voorzieningen, zoals de bibliotheek en het zwembad in De Lunet. Of op het realiseren van een passantenhaven, die aansluit op de vaarverbinding naar het Gooimeer. Als we nu de juiste keuzes maken, gaat Naarden groen en sociaal de toekomst in. Een toekomst met Bussum en Muiden. GroenLinks is er klaar voor.

STEM DAAROM

OP WOENSDAG 19 MAART 2014 OP LIJST 2

WANT GROENLINKS WERKT!

GROENLINKS MAAKT HET VERSCHIL: EEN GREEP UIT DE BEHAALDE RESULTATEN

- Gifvrij beheer van de openbare ruimte, uitgevoerd door succesvol samenwerkend wijkbeheer Naarden en Bussum.
- Start met plaatsing van ondergrondse containers in de Vesting als vervanging van de 'grijze vuilniszak' waardoor hergebruik van grondstoffen kansrijk is.
- Herkenbaar verzet tegen uitstel van sociale woningbouw.
- Betaalbaar herinrichtingsplan voor het Componistenkwartier (riolering, groen, verlichting, parkeervoorzieningen) als gevolg van een geslaagd participatietraject.
- Gunstige beïnvloeding van lokale woonlasten door een beter regionaal contract over verwerking van restafval.
- Afzien van verhuizing van sportvelden naar Borgronden en ondersteuning van samenwerkende sportverenigingen bij het realiseren van optimale sportvoorzieningen aan de Amersfoortsestraatweg.
- Voorbereiding van de overdracht van de schootvelden rond de vesting aan het GooisNatuurReservaat zodat deze eeuwigdurend als open agrarisch gebied worden beheerd.
- Langjarige verlenging van het huurcontract van de volkstuindervereniging met de gemeente op de locatie Keverdijk.
- Uitbreiding van de buurtplatforms.
- Stimulans voor elektrisch vervoer door plaatsing van laadpalen in de openbare ruimte.

GROENLINKS WERKT: ONZE AGENDA

Er is de afgelopen jaren veel bereikt in Naarden. Tegelijkertijd staat er veel op de rol. En dan hebben we het niet alleen over de gemeentelijke fusie die in aantocht is.

Ook de komende periode laten we ons leiden door ons beeld van een toekomstgerichte gemeente. Dat is in ieder geval een gemeente die zich realiseert dat flink wat vraagstukken die op het bord van de gemeente (komen te) liggen niet meer zelfstandig kunnen worden uitgevoerd. Het is van belang om regionaal en niet lokaal te denken bij grensoverschrijdende vraagstukken als de problemen op de woningmarkt, de verkeersproblematiek, het vestigingsbeleid voor bedrijven of het behoud van de natuur en landschap. Ook de uitgebreidere verantwoordelijkheden voor jeugdzorg, werk & inkomen en zorg aan langdurig zieken en ouderen kan de gemeente Naarden niet alleen aan.

Nieuwe plannen toetst GroenLinks - net als voorheen - aan de mate waarin ze in de stad en regio bijdragen aan de volgende kwaliteiten:

- **GROEN & DUURZAAM**
- **WERKEND & ONDERNEMEND**
- **SOCIAAL & VOORUITSTREVENDE**
- **VEILIG & BEREIKBAAR**
- **VITAAL & OPEN**

Voor GroenLinks zijn dat namelijk kenmerkende kwaliteiten van een gemeente die oog heeft voor de verschillende belangen van mensen, en die de blik vooruit richt.

GROEN & DUURZAAM

- Gezonde, groene en aantrekkelijke woonomgeving
- Meer betaalbare en energiezuinige woningen

WERKEND & ONDERNEMEND

- Offensief tegen werkloosheid
- Ruim baan voor ondernemers die duurzaam willen groeien

SOCIAAL & VOORUITSTREVENDE

- Zorg dichtbij organiseren
- Kinderen kansen geven het beste uit zichzelf te halen

VEILIG & BEREIKBAAR

- Meer inzet op het voorkomen van criminaliteit en overlast
- Ruim baan voor de fiets

VITAAL & OPEN

- Meer en betere betrokkenheid van bewoners
- Solide financieel beleid

GROEN & DUURZAAM

De groene gemeente Naarden is gezond, prettig om in te wonen en energiebewust. In deze tijden van bezuinigingen en financiële krapte durft GroenLinks te kiezen voor echte kwaliteit: 'groene kwaliteit'.

In landelijke onderzoeken (2013) naar de beste gemeenten om te wonen, scoort Naarden met een tweede plek hoog. Die hoge waardering komt voort uit wat de gemeente aan eigen kwaliteit in huis heeft. De goed onderhouden, groene omgeving, waarin open ruimte en bebouwing elkaar afwisselen is naast het voorzieningenniveau en de beleving van veiligheid in de waardering een dragend element.

Het onderhoud en beheer van de openbare ruimte kost veel geld. In Naarden gaat het om 8% van het totale budget, oftewel circa € 2,3 miljoen. De vraag of het zuiniger kan, ligt voor de hand. Echter, verdergaande versobering op dit gebied zal zichtbaar ten koste gaan van de kwaliteit van de woonomgeving. Dat willen we voorkomen.

GroenLinks zoekt de bezuinigingen op dit gebied vooral in versterking van de samenwerking tussen de groenbeheerders van Naarden, Bussum en Muiden en in samenwerking met andere beheerders van de openbare ruimte, zoals het GooisNatuurReservaat en de Gewestelijke Afvalstoffendienst. Gezamenlijke aanbesteding leidt tot goedkopere onderhouds-contracten. Naarden omarmt duurzaamheid als leidraad bij toekomstige ontwikkelingen.

GroenLinks stimuleert de twee richtingen die zijn ingeslagen:

1. zorgvuldig blijven omgaan met landschap, natuur en historie van het gebied;
2. zoeken naar mogelijkheden voor het benutten van nieuwe energiebronnen, zoals zonne-energie.

Ook in ons huisvestingsbeleid kijken we nadrukkelijk naar de toekomst. Met het oog op de vergrijzing is het cruciaal om jonge mensen aan te trekken die onze stad in de toekomst draaiende kunnen houden. Bijvoorbeeld leerkrachten, verpleegkundigen en middenstanders moeten betaalbaar kunnen wonen in hun eigen stad.

ACTIEPUNTEN

SCHONE EN GEZONDE WIJKEN SAMEN MET INWONERS

De leefkwaliteit van buurten en wijken is niet iets wat de gemeente 'even regelt'. De inzet en betrokkenheid van bewoners en ondernemers is cruciaal. GroenLinks zet daarom in op ondersteuning van bewoners die hun straat/buurt willen vergroenen.

GroenLinks wil dat de agrarische sector in Naarden behouden blijft. We zijn blij met de overdracht van de schootsvelden naar het GooisNatuurReservaat en de afspraken die met agrariërs zijn gemaakt over het gebruik van de gronden. We zien graag koeien in de wei op de schootsvelden.

GroenLinks ziet ook het belang van gezamenlijke 'moestuinen' en schooltuinen. Denk aan de tuin van Buurtplatform Keverdijk/Thijssepark/Vierhoven en de tuin van basisschool De Tweemaster op het terrein van de Volkstuindervereniging Naarden. Als nieuwe initiatieven zich aandienen hebben ze onze steun.

Bewoners en ondernemers die de strijd tegen voedselverspilling willen aangaan, ondersteunt GroenLinks van harte. Zo zouden we graag een FoodBattle in Naarden organiseren in samenwerking met lokale supermarkten.

FOODBATTLE

De strijd aangaan tegen voedselverspilling, dat is de uitdaging in een FoodBattle. En het kan! Elders in het land bleek het mogelijk om in drie weken tijd zo'n 20% minder voedsel weg te gooien door een groep van huishoudens.

Een FoodBattle helpt verspilling tegen te gaan door consumenten én supermarkten bewuster te maken van maatregelen die het weggoien van voedsel verminderen.

Om huishoudens te enthousiasmeren wordt in een lokale supermarkt een startevenement georganiseerd met kookdemonstraties, waarin gekookt wordt met voedsel uit de supermarkt dat anders zou worden afgevoerd. Ook legt een diëtist uit hoe consumenten thuis hun voedsel het beste kunnen bewaren en krijgen supermarktklanten de Bewaarwijzer van het Voedingcentrum mee. Tijdens het evenement gaan huishoudens drie weken lang de strijd aan met zichzelf en andere huishoudens, straten en wijken. Dit doen ze door een afvaldagboek bij te houden, een vragenlijst in te vullen en online games te spelen. Voor hun deelname worden de spelers beloond met een boodschappenpakket met houdbare producten.

Tenslotte zetten we ons in voor bestrijding van onkruid op verhardingen op de meest milieuvriendelijke manier. Milieuvriendelijke bestrijding is verplicht voor de gemeente en we stimuleren inwoners en bedrijven om dit ook te doen.

BETAALBAAR WONEN VOOR HUIDIGE EN KOMENDE GENERATIES

De beperkte ruimte in onze gemeente maakt een zorgvuldige afweging over wat we willen bouwen noodzakelijk. GroenLinks geeft voorrang aan het bouwen van huur- en koopwoningen die aantrekkelijk zijn voor starters, jonge gezinnen en senioren. Bouwplannen voor dure woningen zijn er inmiddels genoeg. Daarom willen we bij nieuwbouwprojecten dat werk wordt gemaakt van goedkope en middendure woningen zodat er uiteindelijk toch nog wat terecht komt van de beoogde verdeling en menging van 1/6 goedkope, 2/3 middendure en 1/6 dure woningen in Naarden.

GroenLinks wil dat wonen betaalbaar blijft voor wie is aangewezen op de sociale sector. De plannen van het kabinet van VVD en PvdA leiden ertoe dat de woonlasten van huurders sterker zullen stijgen dan de woonlasten van huiseigenaren. We willen met de woningcorporaties in Naarden afspreken dat de laagste inkomens worden ontzien.

Overige actiepunten in ons huisvestingsbeleid zijn:

- alle nieuwe woningen en gebouwen zijn duurzaam en levensloopbestendig gebouwd bij voorkeur door een aannemer met een aantoonbaar sociaal personeelsbeleid. GroenLinks heeft daarover in 2011 met succes een motie ingediend in de gemeenteraad.
- ouderen en mensen met een beperking kunnen zelfstandig blijven wonen, het liefst dichtbij voorzieningen;
- er komt een actief leegstandsbeleid. Regels die ombouw belemmeren worden geschrapt of soepel toegepast.

ENERGIEBESPARING EN AANPAK MILIEUVERVUILING

GroenLinks onderscheidt zich van andere partijen door nadrukkelijk oog te hebben voor de lange termijn en de belangen van komende generaties. Daarom pakken we milieuvvervuilers aan, bijvoorbeeld door streng toe te zien op het verantwoord hergebruik van (vervuilde) grond en geluids- en lichthinder tegen te gaan.

Duurzame plannen steunen we, zoals initiatieven van inwoners, bedrijven en coöperaties om energie te besparen. Een goed voorbeeld is het regionale project dat gericht is op besparingen in en om de woning. Huiseigenaren kunnen advies, een offerte of bouwplan opvragen bij bedrijven en installateurs in de eigen gemeente.

GroenLinks vindt dat de gemeente het goede voorbeeld moet geven, bijvoorbeeld door:

- de hoeveelheid afval te beperken;
- zoveel mogelijk digitaal te werken;
- te streven naar 100% duurzaam inkopen (zowel lokaal als regionaal);
- bij aanbestedingen duurzaamheid te hanteren als uitgangspunt en
- groene daken of zonnepanelen op zo veel mogelijk gemeentelijke gebouwen (inclusief scholen in gemeentelijk eigendom) te realiseren.

AANDACHT VOOR NATUUR EN DIERENWELZIJN

Ook dieren en planten verdienen het beschermd te worden. Daarom wil GroenLinks parken, bermen en oevers - waar de verkeersveiligheid dat toelaat - ecologisch beheren met meer bloemen en schuilplaatsen voor dieren.

Regenwater wordt in grote delen van Naarden al apart opgevangen. Dat is goed omdat we zo het (schone) hemelwater buiten het riool houden en direct naar het oppervlaktewater afvoeren. De waterzuivering wordt dan ontlast. GroenLinks wil stappen zetten om ook in de laatste delen van Naarden met een gemengd rioolstelsel het regenwater apart op te vangen. Over water gesproken: GroenLinks stelt voor om een aantal watertappunten in de openbare ruimte aan te leggen, bijvoorbeeld in de buurt van sport- en trapveldjes.

De gemeente geeft het goede voorbeeld door bij voorkeur biologische en dierproefvrije producten te kopen. In de catering van de gehele gemeentelijke organisatie wordt met deze voorkeur rekening gehouden.

Vuurwerk is spektakel maar heeft ook invloed op het welzijn van mens en dier en geeft zwerfafval. GroenLinks wil daarom het afsteken van vuurwerk door particulieren ontmoedigen. Verder willen we met een experiment onderzoeken of een door de gemeente georganiseerde vuurwerkshow op Oudejaarsnacht leidt tot minder overlast (en meer feestvreugde).

TOP 5

1. Een gezonde, groene en aantrekkelijke woonomgeving
2. Betaalbare en energiezuinige woningen voor iedereen
3. Groenbeheer in de wijk met de inwoners
4. Duurzaamheid in alle geledingen van de gemeente
5. Experiment vuurwerkshow Oudejaarsnacht

WERKEND & ONDERNEMEND

GroenLinks gaat en staat voor werk, zeker nu de werkloosheid toeneemt. Betaald werk is de beste vorm om mee te doen in de samenleving. Werk bestrijdt armoede, geeft zingeving, stimuleert ontwikkeling en emancipeert. Naarders die zelf hun brood verdienen geven impulsen aan de lokale economie. En het verkleinen van het beroep op de bijstand is ook van belang voor de financiële positie van de gemeente.

Overheden creëren in beperkte mate banen; met name ondernemers zorgen voor werkgelegenheid. Daarom zet GroenLinks zich in voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat dat ruim baan biedt aan alle ondernemers die duurzaam willen groeien. Verder steunen we het waardevolle initiatief van de vereniging 'Vrienden van het Gooi' om voor het Gooi de Unesco-status van Geopark te verwerven. We zien dit als kans om én het landschap en de natuur beter te beschermen én de regio duurzaam economisch te ontwikkelen.

ACTIEPUNTEN

OFFENSIEF TEGEN WERKLOOSHEID

GroenLinks gaat meer doen om werkloosheid te voorkomen en kansen te creëren voor inwoners die nu aan de kant staan met als belangrijkste acties:

- focus op betaald werk bij de inzet van het reïntegratie-budget;
- introductie van de Startersbeurs en meer leerwerkplekken om jonge starters op de arbeidsmarkt werkervaring op te laten doen en arbeidsfit te houden;
- slimmere toepassing van sociale voorwaarden bij inkoop- en aanbestedingstrajecten van de gemeente gericht op versterking van de lokale arbeidsmarkt;
- versnelling van de ontwikkeling van het Werkgeversservicepunt Gooi- en Vechtstreek;
- behoud van aangepast werk en meer banen voor mensen met een arbeidsbeperking (onder meer via de Tomin-groep), als gemeente geven we daarbij het goede voorbeeld;
- steun voor initiatieven en ideeën van lokale werkgevers en sociale ondernemingen die naast economische ook sociale doelstellingen hanteren.

GEOPARK GOOI EN VECHT

Een Geopark is een door de UNESCO erkend gebied met belangrijke geologische, archeologische, ecologische en culturele waarden. Het is een landschap waarin gewoond, gewerkt en gerecreëerd wordt met steden, dorpen en infrastructuur, met heel veel landschapsschoon en cultureel erfgoed, dat toegankelijk en interessant is. In Europa zijn er nu 58.

GroenLinks ondersteunt het Geopark-initiatief omdat het:

- *kansen biedt voor betere bescherming van landschap en natuur;*
  - *bewustwording bij inwoners versterkt van het unieke karakter van het landschap en erfgoed in de Gooi- en Vechtstreek;*
  - *kansen biedt voor duurzame economische ontwikkeling in het bijzonder gericht op toerisme;*
  - *Een initiatief van onderop is dat getrokken en gedragen wordt door inwoners.*
- Meer informatie: www.geoparkgooienvecht.eu*

RUIMTE VOOR DUURZAME ONDERNEMERS

GroenLinks zet zich in voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat dat ruimte biedt voor alle ondernemers die duurzaam willen groeien. Ondernemers die energie besparen of energiezuinig willen produceren, worden ondersteund met kennis en bij de vergunningverlening. We blijven ons Midden- en Kleinbedrijf (MKB) koesteren - Naarden steeg in 2013 van de 24^e naar de 2^e plaats op de provinciale ranglijst van MKB-vriendelijkste gemeenten - en hebben extra aandacht voor zelfstandigen zonder personeel (zzp-ers) omdat zij een 'kiem' vormen voor toekomstige groei en tegelijkertijd extra kwetsbaar zijn op de huidige arbeidsmarkt.

Met winkeliers en ondernemersverenigingen worden afspraken gemaakt over de (zondag)openstelling van winkels.

De inzet op de Unesco-status van Geopark biedt nieuwe kansen. Het vormt een impuls voor meer (duurzaam) toerisme en is daarmee een vliegwiel voor meer structurele werkgelegenheid en versterking van de regionale en lokale economie.

TOP 5

1. Offensief tegen werkloosheid
2. Werk voor mensen met een arbeidsbeperking
3. Ruim baan voor ondernemers die duurzaam willen groeien
4. Extra aandacht voor het MKB en zelfstandigen zonder personeel
5. Inzet op Unesco-status van Geopark Gooi en Vecht

SOCIAAL & VOORUITSTREVENDE

Dromen waarmaken, vooruit komen in het leven. Wie wil dat niet? GroenLinks staat voor een lokale overheid die daarvoor de voorwaarden schept. Met meer kansen op werk, een fatsoenlijk vangnet voor wie zichzelf tijdelijk niet kan redden, uitstekend onderwijs, goede zorg en een rijk aanbod van kunst en cultuur.

Elk kind verdient een goede start, in een gezonde omgeving en met onderwijs dat achterstanden wegwerkt en talenten ontwikkelt. GroenLinks wil investeren in jeugd: ze de ruimte geven, met voldoende speel- en sportvoorzieningen. Jongeren uitdagen om zich in te zetten voor anderen en ze verantwoordelijkheid te geven.

Mensen met wie het even niet goed gaat, die pech hebben of verkeerde keuzes hebben gemaakt, laten we niet vallen. En ook als je langer bent aangewezen op hulp van de overheid, moet je de regie over je eigen leven kunnen houden. We willen dat in Naarden niemand in armoede leeft.

GroenLinks gaat er vanuit dat ieder mens iets kan en wil, en dat mensen zich verantwoordelijk voelen voor elkaar. Het is goed als mensen elkaar ondersteunen en hun zorg en welzijn onderling regelen; dat er een meer zelfredzame, solidaire samenleving ontstaat. Maar zelfredzaamheid vraagt ook om een lokale overheid die investeert om het zelfstandig functioneren van inwoners mogelijk te maken.

Bijvoorbeeld door gerichte hulp of het ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers. Een gemeente die samen met haar inwoners zoekt naar een passende oplossing van hun problemen. De behoefte van inwoners is daarbij het uitgangspunt, niet het aanbod van allerlei instellingen. Deze 'onttutteling' stelt mensen in staat om hun eigen leven vorm te geven.

Kunst en cultuur zijn noodzakelijk voor de vorming van onze identiteit, voor de ontplooiing van mensen en voor de ontwikkeling van creativiteit. Cultuur verbindt, biedt plezier en draagt bij aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.

Verder is de cultuursector een sector met een duidelijk economisch belang. Er is geen sprake van verschraving in het aanbod van kunst en cultuur in Naarden. Dat wil GroenLinks zo houden. De opgave daarbij is het houden van balans in levendigheid in de stad en leefbaarheid in de woonwijken en -straten.

De komende periode wordt cruciaal voor de toekomst van onze unieke vestingwerken. GroenLinks wil dat zowel het eigendom als het beheer van de vesting volledig in publieke handen blijft.

ACTIEPUNTEN

ZORG DICHTBIJ ORGANISEREN MET RUIMTE VOOR PROFESSIONALS

GroenLinks wil dat het in de zorg gaat om mensen en niet om de cijfers. Zorg raakt alle mensen. Als het om zorg gaat wordt nog vaak gesproken *over*, maar te weinig *met* mensen. Voor GroenLinks is het belangrijkste 'de zorg' dichtbij te brengen, letterlijk en figuurlijk: in de wijk en met het individu als uitgangspunt.

Vanaf 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor nieuwe taken op het gebied van werk, zorg en jeugd. Lokaal moeten we meer doen met minder geld. Er zijn kansen om kosten te besparen met behoud van kwaliteit. GroenLinks heeft geen blauwdruk voor oplossingen. Wel staan hieronder uitgangspunten en voorstellen die voor ons leidend zijn.

Aansluiten bij de behoefte

Om goede zorg te bieden moet duidelijk zijn wat de behoefte is. Vraagverheldering heet dat in jargon. Door aan de voorkant goed uit te vragen wat er nodig is, voorkomen we dat het later fout gaat.

Iedereen kent in zijn omgeving de horrorverhalen, bijvoorbeeld van verschillende hulpverleners bij één gezin die van elkaar niet weten wat ze doen of van mensen die van het kastje naar de muur worden gestuurd. Een extra investering in aandacht en kwaliteit aan de voorkant verdient zich later dubbel-en-dwars terug.

Daarom zetten we in op vraagverheldering waarbij een professional met de mensen in gesprek gaat om te achterhalen wat precies de behoefte aan zorg is en wat mensen zelf nog kunnen. Dit om oplossingen te vinden die direct aansluiten bij de behoefte van degene die hulp vraagt. Deze professional komt (indien gewenst) bij de mensen thuis, kent de sociale kaart van de stad, is laagdrempelig en weet creatieve oplossingen te vinden. Hij of zij heeft het mandaat om indicaties te stellen voor veel voorkomende voorzieningen zoals huishoudelijke zorg. Ook kan de professional vervolgstappen bepalen voor complexere zorg. De professional is op wijkniveau dus een spin-in-het-web met goede contacten met sociale dienst, artsen, zorgverleners, welzijnswerkers, onderwijzers, buurtcomités en vrijwilligers. Door vroegtijdige signalering kan zwaardere (dure) zorg worden voorkomen.

Huishoudens waar meerdere problemen tegelijk spelen (bijvoorbeeld werkloosheid, opvoedingsproblematiek en schulden) krijgen te maken met één verantwoordelijke hulpverlener. Oftewel: één gezin, één plan, één regisseur.

Eigen verantwoordelijkheid met grenzen

Zorg heeft een doel, namelijk dat mensen zo goed mogelijk kunnen blijven meedoen in de samenleving. Dat geldt voor jonge mensen, oudere mensen en ook voor mensen met een beperking, een chronisch of een psychosociaal probleem. We blijven - ook met minder middelen - naar wegen zoeken om de meest kwetsbare mensen te helpen actief te blijven.

GroenLinks laat mensen niet aan hun lot over. Mensen die niet goed voor zichzelf kunnen zorgen worden geholpen. Het aanspreken van de 'eigen verantwoordelijkheid' van mensen is een goed uitgangspunt, maar kent grenzen.

Dat geldt ook voor de kosten: een financiële eigen bijdrage is altijd naar draagkracht. En mensen die dat willen kunnen zelf zorg organiseren met een persoonsgebonden budget (PGB). Controles doen we via steekproeven; dit voorkomt kosten en vermindert de papierwinkel.

Zorg dichtbij

GroenLinks strijdt tegen verschraving van thuiszorg. Een thuiszorgmedewerker mag niet vervangen worden door schoonmakers. De signaalfunctie en de beloning moeten op peil blijven. Basiszorg voor burgers moet dicht in de buurt worden aangeboden op menselijke maat. Dat is extra belangrijk nu door de fusie het gemeentebestuur op grotere afstand van de inwoners komt te staan.

De gemeente geeft actief informatie over alle mogelijke voorzieningen, via website, zorgloket of huisbezoek. Het is niet alleen informatie brengen, maar ook halen. Zorgvragers, vrijwilligers, buurtbewoners en cliëntenorganisaties betrekken we actief bij het ontwikkelen en uitvoeren van het zorgbeleid.

VOORKOMEN VAN ARMOEDE

GroenLinks blijft strijden tegen alle vormen van armoede. We helpen niet alleen mensen die zich tijdelijk financieel niet kunnen redden, maar ook mensen die te maken hebben met vormen van sociale armoede, zoals eenzaamheid en sociaal isolement. Deze hulp is niet vrijblijvend. We verwachten van mensen die hulp krijgen dat zij zelf ook alles-op-alles zetten om hun leven weer op orde te krijgen.

In ons armoedebeleid leggen we prioriteit bij het *voorkomen* van armoede door:

- vroegtijdige signalering en snelle hulpverlening;
- benutting van de kracht van mensen en hun omgeving;
- stimulering van initiatieven van ondernemers en bewoners;
- effectieve schuldhulpverlening;
- eerlijke verdeling van woonlasten en
- werk, werk, werk.

Wie tijdelijk het hoofd niet boven water kan houden, bieden we een fatsoenlijk vangnet. Daarop bezuinigen we niet.

ELK KIND VERDIENT EEN GOEDE START DOOR GOED ONDERWIJS

Elk kind verdient een goede start, in een gezonde omgeving en met onderwijs dat achterstanden wegwerkt en talenten ontwikkelt. GroenLinks wil investeren in jeugd: ze de ruimte geven, met voldoende speel- en sportvoorzieningen.

We pleiten ervoor dat, bij nieuwbouw van scholen, de schoolpleinen onderdeel worden van de openbare buitenspeelruimte.

Goed onderwijs is de beste start voor de toekomst. Dat betekent: achterstanden inhalen en het beste uit kinderen halen. De belangrijkste punten uit onze onderwijsagenda zijn:

1. Geen jongere zit thuis

Iedere jongere zit op school, is aan het werk of volgt een leerwerktraject: geen enkele leerplichtige jongere zit thuis.

2. Kwaliteitsaanpak basisonderwijs

GroenLinks denkt niet in termen van witte of zwarte scholen. De kwaliteit van het onderwijs is wat telt. In Amsterdam is succes geboekt met een specifieke kwaliteitsaanpak voor het basisonderwijs. GroenLinks wil onderzoeken welke elementen van deze aanpak in Naarden toepasbaar zijn om het onderwijs nog beter te maken.

3. Ruimte voor de leerkracht

Leerkrachten worden gek van alle verplichtingen die ze krijgen opgelegd vanuit het rijk met de bijbehorende administratie. Dit gaat ten koste van de pure onderwijstijd voor kinderen. GroenLinks wil de werkdruk niet verder verzwaren met aanvullende opdrachten vanuit de gemeente.

GroenLinks heeft natuurlijk wel ideeën en suggesties. Zo zouden we graag zien dat in de lessen aandacht is voor zaken als seksuele diversiteit, pesten, mensenrechten, racisme en discriminatie, natuuronderwijs en omgevingseducatie. Als is onderzocht of de leerkrachten het willen, dan staan we paraat om scholen in het basis- en voortgezet onderwijs te ondersteunen om dit aan te bieden.

4. Voortzetting maatschappelijke stages

Dat uitgangspunt geldt ook voor maatschappelijke stages. Deze verplichte maatschappelijke stages door leerlingen van het voortgezet onderwijs zijn door het kabinet afgeschaft. GroenLinks ziet graag dat scholen deze stages voortzetten in Naarden. Maar ook hier is de school aan zet. Datzelfde geldt voor onze wens om te komen tot rookvrije schoolpleinen in Naarden.

5. Passende ondersteuning zorgleerlingen

Samen met het onderwijs biedt de gemeente passende opvoed- en opgroei-ondersteuning aan zorgleerlingen, gezin en docenten. Subsidies voor voorschoolse en vroegschoolse educatie blijven gehandhaafd en alle (doelgroep)leerlingen worden bereikt met dit programma.

JONGEREN NEMEN WE SERIEUS

Gemeenten worden vanaf 2015 verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdzorg. Er gaat dus veel veranderen. Voor GroenLinks vormt de eigen keuze van ouders en jongeren het belangrijkste uitgangspunt.

Gemeenten zullen jeugdzorg gaan inkopen. GroenLinks zal ervoor waken dat daarbij niet ingeboet wordt op de kwaliteit van de zorg. Zo is goede en tijdige hulp van belang; het kan veel ellende voorkomen en als er toch problemen ontstaan waar professionele hulp belangrijk is, moet die hulp snel en goed geboden worden.

Er is nog steeds behoefte aan een plek voor jongeren. Die behoefte wordt nog groter nu per 1 januari 2014 de leeftijdsgrens voor het gebruik van alcohol naar achttien jaar is gegaan. De groep vanaf zestien die al gewend was om uit te gaan, mag de kroeg niet meer in. De groep onder de zestien heeft wel de goed bezochte frisfeesten, maar heeft behoefte aan meer. De gemeente zal daarom, in overleg met horecaondernemers en jongeren, zoeken naar een goede plek voor jongeren onder de achttien.

BEHOUD AANBOD VAN KUNST EN CULTUUR

Naarden staat bekend als gastvrije vestingstad en culturele hoofdstad van het Gooi. Landelijke allure en lokale tradities gaan hand in hand.

We zijn trots op onze musea, zoals het Vesting-, Comenius- en Weegschaalmuseum. Evenals op de activiteiten van verenigingen, zoals de Bachvereniging. Wie kent niet de uitvoeringen van de Matthäus Passion in de monumentale Grote Kerk? Ook liefhebbers van een ander genre muziek voelen zich in Naarden thuis. Zij zorgen met elkaar bijvoorbeeld voor een sprankelend Korenfestival, voor muzikale omlijsting bij feestelijkheden als carnaval, evenals bij stadhuisconcerten en op (nationale) gedenkdagen.

De historische omgeving nodigt zowel uit om zelf actief en vernieuwend te zijn als om te genieten van creativiteit in talrijke verschijningsvormen. Zo is onze stad een aantrekkelijk decor voor bijvoorbeeld fotografen, cineasten, (toon)kunstenaars, designers, kunst- of antiekminnaars en gastronomen. Denk onder meer aan het Fotofestival, aan de fototentoonstellingen van World Press Photo en Zilveren Camera, aan kunst-, antiek- en design- of sfeerbeurzen.

Naast kunst- en cultuuraanbod met nationale uitstraling kent Naarden ook lokaal een gevarieerd aanbod. Onze stad heeft een rijk verenigingsleven met bijzondere evenementen, waarbij opnieuw talloze vrijwilligers actief zijn. De intocht van Sinterklaas, resultaat van één van de eerste burgerinitiatieven in Naarden, is een topper. De instandhouding van het verenigingsleven draagt bij aan ontmoetingsmogelijkheden voor inwoners. GroenLinks vindt die vormen van gemeenschapszin uitermate belangrijk.

Overigens zijn tijdige communicatie over de evenementen (agenda) en naleving van heldere afspraken over verkeersafwikkeling, ook voor de hulpdiensten, essentieel voor het welslagen van de evenementen. Een aanpak die voornamelijk ad hoc was, heeft door de inzet van GroenLinks plaatsgemaakt voor structurele afspraken met bewoners en ondernemers. Die koers willen we vervolgen.

Lokale initiatieven worstelen met beperkte opslag-, oefen- en podiumruimte. Een multifunctionele ruimte voor uiteenlopende verenigingen staat al jarenlang hoog op de wensenlijst. Realisering daarvan heeft voor GroenLinks hoge prioriteit. Als ontmoetingsplaats voor kunst en cultuur kan zich wat ons betreft ook de openbare bibliotheek ontwikkelen.

Naarden heeft een stedenband met Uhersky Brod, de geboorteplaats van Jan Amos Comenius, wereldburger die in Naarden zijn laatste rustplaats heeft. Het gedachtegoed van Comenius wordt eer gebracht bij de jaarlijkse uitreiking van de Comeniusprijs aan een persoon die zich op onderscheidende wijze inzet voor de samenleving. De stedenband met Uhersky Brod blijft wat GroenLinks betreft in het teken staan van de uitwisseling van Comenius' gedachtegoed.

Kortweg: het aanbod van kunst en cultuur in Naarden is bijzonder. We willen dat graag zo houden.

VESTINGWERKEN IN PUBLIEKE HANDEN

Onze vestingwerken zijn van groot publiek en (inter)nationaal belang. Daar moeten we zeer zorgvuldig mee omgaan. Daarom vindt GroenLinks dat:

- het eigendom en beheer van de vesting volledig in publieke handen moet blijven;
- er waarborgen moeten zijn tegen commercialisering van de vesting; de Naarden-Vesting is geen reclamezuil en mag dat ook nooit worden;
- onze (fusie)gemeente niet de verantwoordelijkheid kan en moet nemen voor het eigendom en beheer van de vesting. De risico's hiervan, waaronder de financiële, zijn te groot voor een lokale overheid.

Die verantwoordelijkheid moet bij voorkeur op rijksniveau blijven liggen.

TOP 5

1. Zorg dichtbij organiseren
2. Voorkomen van armoede
3. Betere kwaliteit onderwijs door ruimte voor leerkrachten
4. Behoud aanbod van kunst en cultuur
5. Vestingwerken in publieke handen

VEILIG & BEREIKBAAR

Naarden kan alleen een leefbare stad zijn als het er veilig is. De veiligheid op straat en de leefbaarheid van de buurt is gebaat bij daadkrachtig optreden tegen criminaliteit.

Straffen kan hard nodig zijn, maar voor GroenLinks is dat nooit het hele verhaal. Beter is het voorkomen van criminaliteit; daar willen we meer aandacht voor. Wat GroenLinks betreft zijn we daar ook met zijn allen verantwoordelijk voor. Bewoners en ondernemers kunnen helpen een veilige sfeer te maken en te behouden; samen met politie en toezichthouders die weten wat er speelt en ingrijpen waar het misgaat.

Naarden is een knooppunt van recreatieve fiets-, wandel- en vaarroutes. Daarmee biedt het bewoners en bezoekers de mogelijkheid om dichtbij huis te recreëren op heel gevarieerde wijze. GroenLinks wil dat deze routes goed onderhouden en beheerd blijven. De plannen van een vaarverbinding tussen Naarden-Vesting en het Gooimeer – één van de onderdelen van het project 'Naarden buiten de Vesting' – waardeert GroenLinks als een fraaie uitbreiding van de recreatieve mogelijkheden, zeker nu de watersporters het onderling eens zijn over het gebruik van de straks verbrede trekvaart.

ACTIEPUNTEN

AANPAK DISCRIMINATIE EN HUISELIJK GEWELD

Het is ontoelaatbaar dat inwoners zich onveilig voelen in hun eigen omgeving, worden weggepest of mishandeld. Discriminatie en huiselijk geweld tegen vrouwen, mannen, kinderen en ouderen wordt daarom aangepakt.

MEER AANDACHT VOOR PREVENTIE

GroenLinks is voorstander van veiligheidsbeleid, dat van onderop begint. Veiligheid begint namelijk met een omgeving, waar mensen elkaar kennen, elkaar aanspreken en in gesprek met elkaar gaan. Buurtbewoners, die elkaar groeten en bij naam kennen, vertellen elkaar wat hen opvalt en welke zaken niet kloppen.

Door zaken niet op hun beloop te laten kunnen we veel ellende voorkomen. Dat geldt voor overlast van hangjongeren tot burenruzies tot spanningen en geweld onder groepen met een verschillende achtergrond. Wanneer mensen vroegtijdig met elkaar in gesprek raken en onderling afspraken maken, zijn ze *zelf* verantwoordelijk voor het nakomen ervan. De gemeente en dienstverlenende organisaties, zoals politie, hulpverleners en welzijnswerkers, dienen daarin een actieve rol te vervullen als aanjager en verbinder.

Het aantal inbraken in Naarden baart zorgen. GroenLinks wil daarom dat zo veel mogelijk woningen gaan voldoen aan het politiekeurmerk Veilig Wonen.

Onze inwoners moeten er op kunnen vertrouwen dat zij zo min mogelijk ongewenst door de overheid in hun privacy worden geschonden. Cameratoezicht en samenscholingsverboden worden daarom alleen onder strenge voorwaarden toegepast en alleen in situaties waarin alle andere mogelijke oplossingen tevergeefs zijn ingezet.

VEILIGE WEGEN, RUIM BAAN VOOR DE FIETS

Veiligheid gaat ook over het verkeer. Voor GroenLinks is een veilig wegennet voor voetgangers, fietsers en automobilisten prioriteit. We komen vooral op voor de belangen van wandelaar en fietser. Zo willen we dat alle wandelpaden en fietsroutes goed onderhouden worden. Door veilige wandel- en fietsroutes draagt de gemeente bij aan de zelfstandigheid van kinderen in het verkeer. De wens van bewoners in het Rembrandtpark om een beoogde *kiss- & ridestrook* bij de scholen in hun buurt een *kiss- & bikestrook* te laten zijn, klinkt ons als muziek in de oren. De benenwagen en fiets zijn namelijk verreweg te verkiezen boven de auto.

BETERE DOORSTROMING, TEGENGAAN SLUIPVERKEER

Woon-werkverkeer is in Naarden naast forensenverkeer per trein, veelal autoverkeer. Doorstroming op hoofdwegen is belangrijk om sluiptverkeer in woonwijken te blijven voorkomen. Door maatregelen is de laatste jaren het sluiptverkeer in wijken sterk afgenomen.

Onveiligheid in de wijken wordt nu voornamelijk veroorzaakt door onachtzaam, harder rijden dan de toegestane 30 km door wijkbewoners. Voor GroenLinks is dat een schrijnend voorbeeld van gebrekkige solidariteit met medebewoners, in het bijzonder de meest kwetsbaren onder hen. GroenLinks wil snelheidbeperkende maatregelen (zoals wegversmallingen) en politietoezicht in straten waar de toegestane snelheid stelselmatig wordt overschreden.

We blijven zoeken naar mogelijkheden voor de aanleg van een nieuwe route naar het bedrijventerrein langs de Rijksweg. Verplaatsing van de kruising Churchillstraat - Rijksweg, meer in de richting van de A1 komt niet alleen de verkeersveiligheid op Keverdijk en in Thijssepark ten goede, maar draagt ook bij aan betere ontsluiting van bedrijven op die plek.

Verarming van het buslijnnet door Naarden ligt opnieuw op de loer. Het is zaak dat de gemeente hier alert op blijft.

SAMEN MET BUSSUM GAAN VOOR HAALBARE OPLOSSINGEN VOOR DE PROBLEMEN MET HET SPOOR

Wat het huidige spoor betreft: Naarden trekt samen met Bussum op bij het vinden van oplossingen voor de 'spoorse problematiek'. Door de lange 'dichtligtijden' van de overwegen - de overgang op de Comeniuslaan spant daarbij de kroon - worden woongebieden in tweeën gesplitst.

De problematiek wordt inmiddels breed (h)erkend. Kortetermijnoplossingen langs de Gooilijn (Hilversum, Naarden, Bussum, Weesp en Diemen) zijn binnen bereik. De duurzame langetermijnoplossing van een verdiept spoor is zo kostbaar dat deze het komende decennium buiten bereik is. We blijven ons hier wel voor inspannen.

GroenLinks zet in op een betere ontsluiting van het station vanaf de Comeniuslaan- en Zwartewegzijde. Omdat sprake is van voorgenomen vermindering van het aantal spoorrails bij het station Naarden/Bussum tot twee sporen is dit een realistisch streven. Samen met Bussum blijft de inzet eveneens gericht op het ontvlechten van auto- en fietsverkeer rond het spoor. Het verminderen van het aantal spoorrails biedt volgens GroenLinks ruimte aan een fietsroute langs delen van het spoor die de veiligheid van scholieren die dagelijks van de ene naar de andere zijde van het spoor fietsen, ten goede kan komen.

TEGENGAAN PARKEEROVERLAST

Wie het heeft over de toenemende automobiliteit, kan niet heen om het stallen van de auto in de openbare ruimte. Voldoende parkeerplekken en heldere verwijzing naar die plekken dragen bij aan verkeersveiligheid. Naarden reguleert momenteel alleen het kort parkeren. Dat gebeurt via de aanwijzing van blauwe zones. Andere reguleringsmechanismen, vooral gericht op lang parkeren, zoals het invoeren van parkeervergunningen en het betaald parkeren door bezoekers van evenementen, worden zorgvuldig overwogen. De mate waarin er draagvlak is voor oplossingen bepaalt sterk hoe aantoonbare parkeerproblematiek aangepakt wordt. Dat is in lijn met de opvatting van GroenLinks dat actieve betrokkenheid van inwoners en ondernemers bij gemeentelijk beleid, er zeer toe doet.

GroenLinks verwacht dat op den duur een systeem van parkeervergunningen voor bewoners op plekken waar overlast is van parkerende auto's, bijdraagt aan de balans in leefbaarheid en levendigheid. We hebben geen moeite met het heffen van parkeergeld als daarmee parkeerproblematiek wordt gereguleerd, bijvoorbeeld voor bezoekers van evenementen.

EEN FIETS MOET JE KUNNEN STALLEN

De mogelijkheden om de (bak)fiets te stallen zijn de afgelopen jaren weliswaar verbeterd, maar de chaos op bijvoorbeeld station Naarden/Bussum toont aan dat (toezicht op gebruik van) de voorzieningen ontoereikend zijn. Overigens is het ook niet zo dat het stallen van fietsen daar een permanent karakter moet krijgen, omdat er 'thuis' geen ruimte is. Een groot risico op diefstal van de fiets, vooral bij station Naarden/Bussum, is een veel gehoorde klacht, vooral uit de mond van jongeren die de fiets daar stallen op hun route van/naar hun studieadres of tijdens de stapavonden in uitgaansgelegenheden binnen en buiten de regio.

Aandacht voor adequate stallingmogelijkheden van de tweewielers blijft voor GroenLinks hoge prioriteit houden. Daarom willen we een meldpunt 'Ruim baan voor de fiets' waar inwoners suggesties kunnen doen voor verbetering van fietspaden (bijvoorbeeld de invoering van zogenaamde 'fietsnelwegen') en stallingsmogelijkheden.

Naarden ziet kansen in de ontwikkelingen op het gebied van elektrisch vervoer. Toch zijn we terughoudend om veel gemeentegeld in te zetten voor plaatsing van laadpalen voor elektrische fietsen en elektrische auto's in de openbare ruimte. Dat geldt ook voor elektrisch materieel in de gemeentelijke buitendienst. De kostprijs hiervan is hoog wanneer we dit zelf inkopen. GroenLinks wil daarom dat de gemeente - net als de afgelopen jaren - slim blijft meeliften op initiatieven in de Metropoolregio.

GASTVRIJE ONTVANGST VOOR BEZOEKERS

Bezoekers van Naarden verdienen een gastvrije ontvangst. Zij spelen een rol bij het in stand kunnen houden van de waarden die in Naarden zo herkenbaar aanwezig zijn. We denken dan bijvoorbeeld aan het natuurschoon van het Naardermeer, de historische verbondenheid met Comenius, de schootsvelden, de unieke vestingwerken en ook aan het Valkeveense gebied op de grens van hoog en laag Nederland.

Naarden staat in recreatieve zin op de kaart. Wat GroenLinks betreft blijft dat zo. Niet door op alle impulsen van recreatieve mogelijkheden in te gaan, maar door de stadspromotie te koppelen aan wat in de kern van de zaak Naarden onderscheidt van andere plaatsen in de regio. En door de goede balans te blijven zoeken tussen wonen en recreëren in het historische centrum.

TOP 5

1. Aanpak discriminatie en huiselijk geweld
2. Meer inzet op het voorkomen van criminaliteit en overlast
3. Ruim baan voor de fiets
4. Tegengaan parkeeroverlast
5. Goed onderhoud van recreatieve fiets-, wandel- en vaarroutes

VITAAL & OPEN

Naarden is het hart van het Gooi. Dat hart willen we vitaal houden. Samenvoeging van tenminste Naarden, Bussum en Muiden is daarvoor een noodzakelijke stap. Maar daarmee zijn we er nog niet. GroenLinks staat voor een vitale gemeente die een gezond financieel beleid voert. Daarvoor willen we verantwoordelijkheid dragen.

De afgelopen jaren is dankzij GroenLinks de positie van bewoners ten opzichte van de gemeente versterkt, bijvoorbeeld via de bewonersplatforms en participatie-trajecten bij plannen voor herinrichting van de openbare ruimte. De gemeente is nu minder naar binnen gericht, meer open. We zijn nu toe aan de volgende fase waarbij GroenLinks de stap wil maken van een gemeente die burgers vraagt mee te denken over haar beleid naar een gemeente die mee mag doen aan de initiatieven van haar burgers. We presenteren daarvoor hieronder concrete voorstellen.

Wie vitaliteit zegt, heeft het ook over sport en bewegen. We willen een sportieve leefstijl bevorderen door alle Naarders de mogelijkheid te geven om te gaan sporten.

ACTIEPUNTEN

SOLIDE FINANCIËEL BELEID

GroenLinks staat voor een vitale gemeente met gezond financieel beleid gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Niet meer geld uitgeven dan er binnenkomt;
- Geen rekeningen naar de toekomst;
- Wie meer vervuult, betaalt meer;
- Rechtvaardige verdeling van lasten;
- Geen verhoging van woonlasten zolang dat niet ten koste gaat van de (basis)kwaliteit van publieke voorzieningen (veiligheid, gezondheidszorg, onderwijs, groen en infrastructuur);
- Focus op kerntaken;
- Geen subsidieverlening zonder heldere doelen;
- Naarders kunnen zien hoe de gemeente haar geld besteedt.

NAAR EEN MEEWERKENDE GEMEENTE

De afgelopen jaren is dankzij GroenLinks de positie van bewoners ten opzichte van de gemeente versterkt. Er is een omslag in gang gezet waarbij het gewoon wordt om burgers en andere belanghebbenden zo vroeg mogelijk actief te betrekken bij het maken en uitvoeren van gemeentelijk beleid. Dat is nodig: samen maken we de beste plannen!

Buurtplatforms en bewonersverenigingen bestrijken vrijwel alle wijken van Naarden en zijn voor de gemeente als het ware 'ogen en oren' van de buurt. Zij zijn een belangrijke schakel tussen bewoners en gemeente. Hun vrijwillige inspanningen dragen nadrukkelijk bij aan een leefomgeving die heel, schoon en veilig is. We kennen al langer de inzet van buurtpreventieverenigingen. Recente ontwikkelingen zijn Burgernet en het project Waaks. In dit project wordt de alertheid van hondenbezitters aangesproken, die op hun dagelijkse, vaak vaste uitlaatrouten in de wijk, als geen ander opvallende of afwijkende zaken kunnen constateren.

GroenLinks wil de komende jaren volgende stappen zetten in het vergroten van de invloed van bewoners. Daartoe willen we, naar Engels voorbeeld, Naarders het recht van uitdaging (*right to challenge*), het recht op bieden (*right to bid*) en het recht om te bouwen (*right to build*) geven.

Het *recht om uit te dagen* houdt in dat burgers het recht hebben om aan te geven dat zij bepaalde publieke taken over willen nemen. Denk bijvoorbeeld aan het bijhouden van de bloemenperken op het pleintje of het zelf organiseren van welzijnswerk. De gemeente is vervolgens verplicht hierop te reageren.

Het *recht op bieden* houdt in dat burgers gezamenlijk een bod kunnen doen op een gebouw of een stuk land dat een bepaalde waarde heeft voor de gemeenschap, zoals een café, een buurthuis of een supermarkt, als deze op de markt komt. De gemeente geeft de Naarders daarop de ruimte hun bod uit te werken en mag de grond of het gebouw intussen niet aan derden verkopen.

Het *recht op bouwen* geeft buurten de vrijheid om nieuwe gebouwen, winkels of faciliteiten te bouwen waar zij dat willen, zonder door het hele reguliere planvormingsproces te moeten gaan. Wel gelden er minimale voorwaarden en dient meer dan 50 procent van de lokale bewoners het initiatief te steunen.

Buurtwerk moet zoveel mogelijk worden overgelaten aan bewoners zelf. Naast het recht op uitdagen, bieden en bouwen kan dat door buurtbudgetten beschikbaar te stellen voor burgerinitiatieven die bijdragen aan een prettige leefomgeving in de wijk.

Kortom, de gemeente die burgers vraagt mee te denken over haar beleid is een eerste stap op weg naar een gemeente die mee mag doen aan de initiatieven van haar burgers.

Van een bemoeizuchtige overheid die de neiging heeft mensen afhankelijk te maken, gaan we naar een betrokken en dienstbare overheid die mogelijk maakt, kansen aanreikt en voorwaarden schept. Een overheid die optreedt als sterke speler (en soms regisseur) in een netwerk van burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Een meewerkende overheid die burgermoed stimuleert, maatwerk levert en niet krampachtig vasthoudt aan regels en voorschriften.

WIE WIL SPORTEN, KAN SPORTEN

De vitaliteit van haar inwoners heeft de gemeente niet in eigen hand. Inwoners zijn veel actiever dan enkele generaties geleden. Toch beweegt of sport niet iedereen voldoende. We willen een sportieve leefstijl bevorderen door een breed en toegankelijk sportaanbod voor alle Naarders.

Natuurlijk moeten de sportfaciliteiten daarvoor op peil zijn. Met de onderling voorbeeldig samenwerkende sportverenigingen heeft de gemeente in de afgelopen periode kunnen zorgen voor een goede sportinfrastructuur. Dat samen de beste plannen worden gemaakt, is zichtbaar in de eigentijdse sportvelden aan de Amersfoortsestraatweg. De kwaliteit van de sportvoorzieningen inspireert verenigingen zelfs om te denken over de organisatie van internationale wedstrijden op topniveau.

Dat zal zonder twijfel meer Naarders de stap laten zetten naar het genieten van en het actief beoefenen van sport.

GroenLinks realiseert zich dat het niet alleen draait om voorzieningen voor buitensport. Ook binnensport vraagt aandacht, gelet op de capaciteit en kwaliteit van bijvoorbeeld sportzalen. De portemonnee van de gemeente staat vooralsnog beperkte renovatie toe. Daarmee is er voor de korte termijn geen acuut probleem. In de voorbereidingen van de fusie met Bussum en Muiden ligt het vraagstuk van het in stand houden van doeltreffende, betaalbare voorzieningen nadrukkelijk op tafel. In het bijzonder zal dan de vraag over de toekomst van sportcentrum De Lunet op de bestuurlijke agenda staan. Met een aantrekkelijk buitenbad in Huizen en een voortreffelijk binnenbad in Bussum denkt GroenLinks dat de toekomst van het zwembad in de Lunet ligt in het bieden van mogelijkheden voor specifieke doelgroepen. Leszwemmen voor kinderen en (therapie)zwemmen om vitaal te blijven of te herstellen van lichamelijke beperkingen willen we in Naarden houden.

HERENIGD NAARDEN EN BUSSUM TREKT SAMEN OP MET MUIDEN

De bestuurlijke toekomst van Naarden hangt samen met de ontwikkelingen in de regio en daarbuiten. Gemeenten moeten in staat zijn de meeste gemeentelijke taken zelf te vervullen maar op verschillende terreinen is samenwerking met andere gemeenten onvermijdelijk. Deze samenwerking moet op een heldere en duidelijke manier worden vormgegeven. Het gaat hierbij om taken op de terreinen van verkeer en vervoer, economische zaken, ruimtelijke ordening, wonen en zorg.

De maatschappelijke realiteit is dat het gebied rond Amsterdam-Almere zich steeds meer ontwikkelt tot één samenhangend gebied: de Metropoolregio Amsterdam. De Gooi- en Vechtstreek maakt hier deel van uit met een vertakking naar het Utrechtse. Om een speler van betekenis te zijn binnen de Metropoolregio, dient Gooi en Vechtstreek aan bestuurskracht te winnen. Dit kan alleen als de gemeenten meer gezamenlijk optrekken. Dat kan worden bevorderd door samenhangende (stedelijke) gebieden onder één bestuur te brengen. Dat is te meer van belang nu steeds meer taken naar de gemeenten toevloeien, vaak gepaard gaande met bezuinigingen. Tegen deze achtergrond ligt het voor de hand dat in de komende bestuursperiode Naarden, Bussum en Muiden de stap naar fusie zetten. Dit is in lijn met het standpunt van de provincie om per 1 januari 2016 te komen tot een fusie van de drie gemeenten. De nieuwe gemeente heeft dan een aaneengesloten kustlijn langs het IJmeer en Muiderslot naar het Gooimeer via het Naarderbos tot en met het Valkeveense gebied.

GroenLinks staat nadrukkelijk op het standpunt dat de gemeenten Naarden en Bussum elkaar niet meer loslaten en bijvoorbeeld bij het bepalen van een toekomstige stap naar een nog grotere gemeente gezamenlijk als herenigde gemeenten optrekken. GroenLinks vindt het van belang dat eventuele wensen uit buurgemeenten in de regio om aan te sluiten bij Naarden, Bussum en Muiden de fusiedatum van 1 januari 2016 niet in gevaar brengen.

KLEIN BINNEN GROOT

De kracht van de gemeente ligt nooit alleen in schaalvergroting maar ook in schaalverkleining bij de uitvoering van taken dichtbij de inwoners. Dit vraagt om een gemeentebestuur dat oog heeft voor de verschillen in de kernen en de wijken daar waar de bewoners er behoefte aan hebben. En om adequate democratische controle op alle beleidsterreinen. Als het gaat om de directe leefomgeving van mensen moeten zij daar een aanzienlijke invloed op kunnen hebben. We doen daarvoor in dit programma concrete voorstellen. Juist bij een fusie is extra aandacht voor 'klein binnen groot' cruciaal.

TOP 5

1. Solide financieel beleid
2. Invloed van bewoners op de besteding van middelen
3. Een recht op uitdagen, bieden en bouwen voor bewoners
4. Wie wil sporten, kan sporten
5. Herenigd Naarden en Bussum trekt samen met Muiden op bij het uitwerken van toekomstplannen

ONZE KANDIDATEN VOOR DE RAAD

naarden-bussum.groenlinks.nl

Dries Bartelink

Paul Straver

Maria van Rooijen

Richard Habraken